

HECE TAŞLARI

42

Aylık Şiir Dergisi

Temur Melik Dedekurt

Nuri Peksöz

Ali Göçer Yörükoğlu

Mustafa Pınarbaşı

Ali Kemal Mutlu

Ahmet Yalçınkaya

Özgür Çoban

Mustafa Ayvalı

Abdülhakim Eren

Azade Turap

Həmən Həşimqızı Əkbərova

Erol Koca

Âgâhî

Ali Yurtgezen

Ali Rıza Kaşıkçı

Yaşar Özden

Çağan Azizoğlu

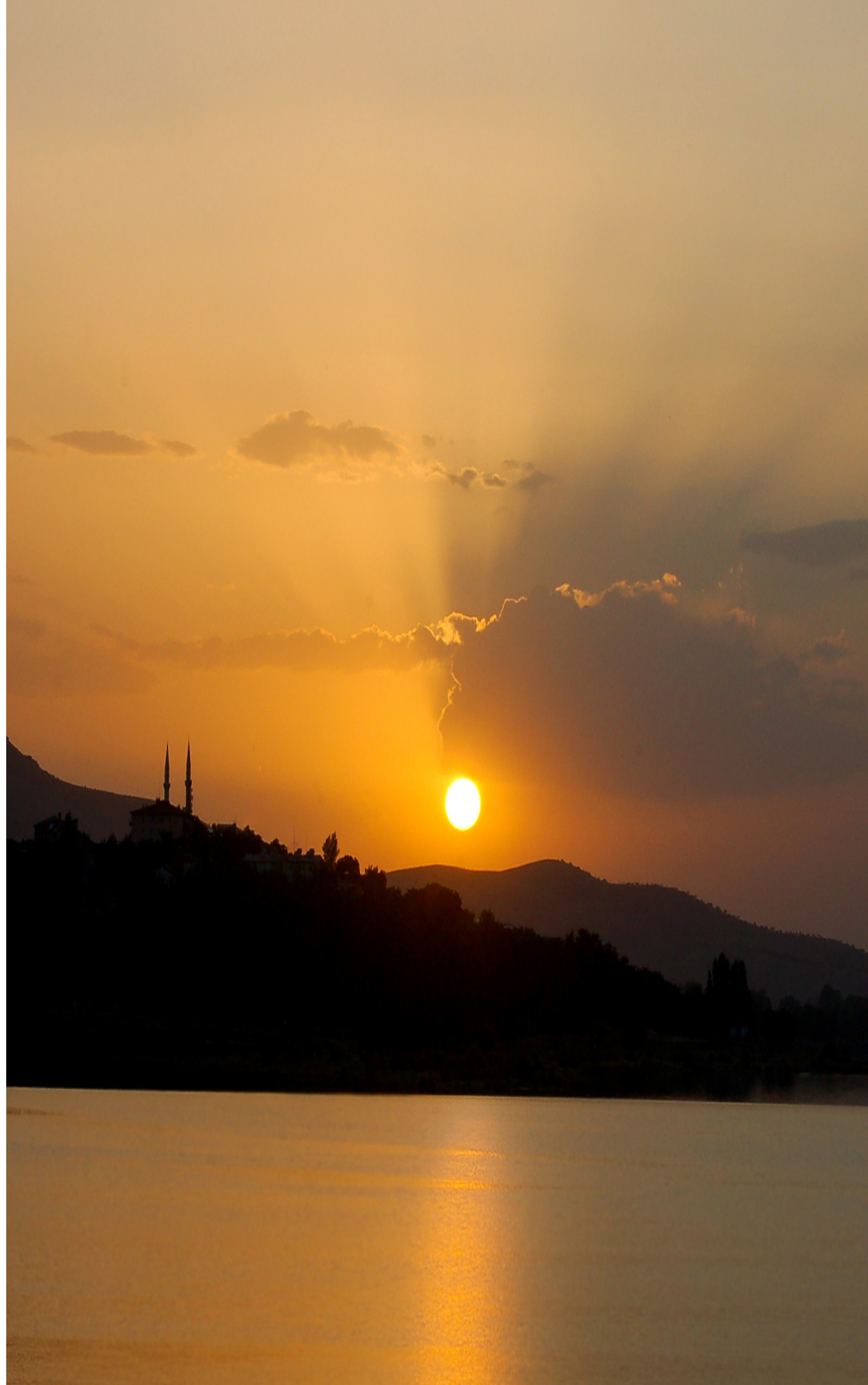
Mustafa Ferit Yıldız

Tayyib Atmaca

Məmməd İlqar

Ahmet Erener

Seyfettin Karamızrak

On5ağustos2018

İŞTE GELDİK GÖÇÜYORUZ DÜNYADAN

Ömür ağacında her akşam üstü, bir yaprak boyanır hüznün rengine, gündüzler kısalır geceler uzar, hatıralar almanağı doldurur, hayaller yarına yolculuk yapmaz, bir düşten bir düşe geçmeler biter, işimiz çoğalır kârımız düşer, her sabah sesiz bir besmele çekip, hanın öbür kapısına yürürken, gözlerimiz ufuklara takılır, daha dün yuvada ötüşen kuşlar, kanat çırpma talimine başlarlar.

Dostluklar azaldı yalnızlık arttı, söz bakıra döndü sukut gümüşe, bereketi kaçtı hayatımızın, birbirinden kaçır hısımlar akraba, başka adreslere taşındı herkes, hasreti sildiler lügatlerinden, gurbet nasıl bir şey sıla neresi, kimsenin aklında yer etmez oldu, sevinçler azaldı dertler çoğaldı, şükür dilimize uğramaz oldu, hâlâ sırtımızda dünya küfesi, canımız çıkıyor haberimiz yok.

Yüreğimiz borlaşmaya başladı, ektiğimiz biçtiğimiz yalnızlık, tutkumuz arzumuz heva ve heves, baktığımız gördüğümüz bir serap, hergün törpülenir insan yanımız, herkesin elinde bir terazi var, kimse tartısını kalbiyle yapmaz, kimsenin aklına fakirlik gelmez, ellerimiz titrer infak ederken, dudaklarımıza kuşlar tünemez, her günün dökümü yarına kalır, boyumuzu aşar gider borcumuz.

Peşi sıra uçtuk nasip kuşunun, işte geldik göçüyoruz dünyadan, nereye gittiysen orası gurbet, artık göğümüzde ne turna geçer, ne yârimiz kaldı haber salacak, zarflarla kayboldu aşk mektupları, artık “lambalarda alev üşümez”, “kim bülbül ölüsü kim güllükuru”, eski zamanların meseli oldu, konuşarak anlaşmayı unuttuk, susarak konuşmak uzun sürüyor, hâl dilinden anlayanlar kalmadı.

Tayyib Atmaca

HECE TAŞLARI Aylık Şiir Dergisi

Yayın Yönetmeni Tayyib Atmaca

Son Okuma Metin Özarslan

Kapak Fotoğrafi Yasin Mortaş

Tasarım Adem Konan

Yazışma Haydar Bey Mh. 32077 Sk. Armada 2 D 6 Onikişubat K.Maraş

0535 391 92 50 hecetaslaridergisi@gmail.com

42 Sayı 15 Ağustos 2018 ISSN 2149-4509. (e-dergi)

KENDİME ÖĞÜT

Temur Melik Dedekurt

Dedekurt'um kendin olmak dilersen
Râzı ol kendinden, ele imrenme!
Taa yürekten söyle, bir söz söylersen
Eğilen, bükülen dile imrenme!

Yüksek ol, nâmerdin eli ermesin.
Engin ol, mert senden uzak durmasın.
Kök ol, derine dal, kimse görmesin.
Tez ölür; çiçeğe, dala imrenme!

Kudret elden gider gençliğin erir,
Zaman ne yâr olur ne de yol verir.
Şeytan her günahı güzel gösterir.
Düz git; eğri-büğü yola imrenme!

An gelir dört yanın birden çevrilir,
Kurduğun saraylar bir bir devrilir.
Gün gelir göklere doğru savrulur,
Ateş ol; dumana, küle imrenme!

Sarıta gezme, gidilecek yolu bul,
Sağlam düşün yapışacak dalı bul,
Ara, dolaş her çiçekte balı bul,
Arı ol; peteğe, bala imrenme!

Dedekurt'um sevilirsin, seversin.
Mevlâm her âşğın muradın versin...
Her kul gibi nâdide bir cevhersin.
Kendine bak, başka kula imrenme!

ŞİİR VE GENENEK ÜZERİNE KONUŞMALAR/onbeş

Nuri Peksöz

Konuşturan: **Tayyib Atmaca**

Önünüzde tarihi bir kapı var ve siz bu kapıyı elinizde avuç alanınızı aşan bir usta elinde düğülmüş bir açar ile sözün kapısını açtığınızda gelenek ve şiir üzerine döşediğiniz, ruh ve gönül işçiliği ile süslediğiniz şiir otağı nasıl meydana geldi?

Edebiyatımızın büyük şairi Fuzuli: “Şiir vehbidir.” der. Bu konuda hiçbir tereddüdüm yoktur. İnsanın kelimah sahibi kılınması nasıl ilahi bir hikmetse ilhamla donatılması da o derece büyük bir hikmettir. Ben taşrada doğup büyüdüm. Yazılı kültürden önce şifahi kültürle karşılaştım. Çobanların, dağlarda yankılanan türkülerini dinledim. Masallardaki ledünni manaların, halk hikâyelerindeki riyasız sevdaların büyüüne kapıldım. İslami lambaların aksinde hayalle gerçeğin çatışmalarını yaşadım. Kilimlerin heybelerinde desenlerinde yakalandım hayallere. Okulsuz bir köy, yolsuz, ışsız... Erkekler gurbette, o zaman ayrılık, hasret daha çok anlamlıydı ve can yakıcıydı.

İlk şiirlerim Kemalettin Kamu'nun ifadesiyle bir “çoban çocuğu” olduğum zamanlar dağlarda yankılanmıştı. Yazılmamış diğer sözlerin kaderi gibi rüzgârlara savrulup gitti bütün söylediklerim. Hüsün ve gönül arasındaki o gizemli bağ benim ruhumda vardı. Hayran olan bir gönül bende olmasaydı şiirle yollarımız kesişmezdi. Gurbet duygusunu ilk kez parasız yatılıda tattım. İlkokul üçüncü sınıfta yazdığım bir şiir okul panosuna asılmıştı. Sadırlarda olanları satırlarda görmek hoş bir duyguydu elbette.

Okul hayatım hep mahrumiyet içinde geçti. Evden uzak bir on yedi yıl. Sekiz yıl yatılı okudum. Ardından bekâr evleri, otel odaları... Mübtezellerin kaldığı ucuz şehir otellerinde nice insan hikâyeleri dinlemiştim. Duygusal travmalar, yıkılışlar şiiri besler mi bilmem. Şiirle hüznün birbirine çok yakıştığına inananlardanım. Bir şiirimde “Türküler getirdim bu şehre.” demiştim. Benim şiirim bir taşralı şairin sergüzeştidir. “Sıla ve Çocuk” şiirinde o köylü çocuğun okul yollarında savruluşları vardır. Sanıyorum bu zor yolculuklarda şiirle teskin oldum.

Yanınıza genç bir şair adayı geldi, elinde üç beş tane şiiri var ve günümüz şairlerinin parmak izlerini taşıyan ya da taşımayan şiir eskizlerini size sunarak “ağabey bu şiirlerimi bir bakar mısınız, benden şair olur mu?” dedi. Bu şair adayının yol hazırlığı gönül çantasında neler olmalı?

Bu karanlıkta bir ışık huzmesi görmek gibidir. Eğer genç adamda bir istidat varsa sözündeki cevherden fark edilir. Bazen tutuşmakta olan ateşe üfleme yeteli olabilir. Şiir öğretilir mi bilemiyorum. Şiirin şekil özellikleri, söz sanatları müfredatımızda var. Ancak filozof “Yolu bilmek başka yürümek başkadır.” der. Yürümeyi kimseye öğretemezsiniz. Yolu biliyorsanız tarif edersiniz. Ancak ben kendimi usta bir şair saymadım.

Gençlerde yetenek varsa şiirin hasını önüne koymalıyız. Söz söylemenin ibadet gibi salih amel olduğuna inandırmalıyız. Söz emanetini yüklenmenin sorumluluğunu öğretmeliyiz. Yunus ilahi aşkı isterken hayretini artırma derdindeydi. Peygamberimiz (sav) “Rabbim hayretimi artır.” diye dua ediyordu. Kapıyı göstermek hüner işidir. Peygamberimiz “Layık olmaya ilim öğretmeyiniz.” derken yine bize başka bir kapı açıyordu. Emanetini ehline vermek gerekir diye düşünüyorum.

Gelenekle gelecek arasında kurulan köprüden elimizi kolumuzu sallayarak geçebilir miyiz? Bu köprüden geçebilmek için hangi çığırlardan geçmemiz gerekir?

Geleneğimizin büyük bir hazine olduğuna inanıyorum. Ancak hazineler viranelerde bulunur derler. Binlerce yıllık atalar mirasını reddetmiş bir toplumuz. Sosyal travmalar yaşamış bir toplum. Viranelerdeki baykuşlar bizi uzun süre bu emaneti sahiplenmekten alıkoymdu.

Gelenek iyi okunursa şaire orijinal bir dil kazandırabilir. Ne yaptığını bilmeyen birinin işi ifsattır.

Gelenek, ne yazdığımız ne kadar yazdığımızı, ürünümüzün değerini bize gösterir. Bize bir dil vermekle kalmaz değer de veririr. Büyük şairleri tanımayanların kibirleri boşunadır. Gerçek âşıkların sofrasına oturan şair, helal sözün ne demek olduğunu öğrenir. O zevki tadar. Mevlana: “Ben hep sofralarınızda olacağım.” derken bunu kastediyordu.

Bir şairde önce medeniyet bilinci olmalı. Hangi medeniyetin çocuğu olduğunu bilmeyenler kimliksiz kalır. “Bizim halkımız artık şiir okumuyor.” diye yakınlar, halkın şiir hafızasına baksınlar. Halkın ezgi-lerine baksınlar Halkımız haram sofralarda beslenmiş adamın sözüne değer vermiyor.

Gelenekten beslenmek, geleneği kutsamak değildir. Aksine geleneği anlamaktır. Bu konuda muhafazakârlığı doğru bulmam. Bu zamanın dili, üslubu başkadır. Yeni olmanın bilincine varmalıyız elbette. Eskinin içindeki yeniyi de görmeliyiz. Her devrin bir zihniyeti, kolektif zevki vardır. Popüler olma kaygısından uzaklaşıp güncel olmayı başarmalıyız.

Günümüzde geleneksel şiirin memelerinden emmeden modern şiir yazılabilir mi?

Modern olabilmek öyle kolay değildir. Geleneği özümsemeden modern olunamaz. Ancak avangart olunur. Bizimkiler “modern” kavramını taklit olarak anlamışlardır. Fransız edebiyatını taklit ederek tercüme şiirin zevksizliğiyle bizi okurken tiksindiren şiirler yazmışlardır. Romanda taklit işe yaradı. Bu konuda başarılı da olundu. Ancak şiir başkadır. Şiir tercüme edilemeyecek kadar millidir. Bizim duygularımızın rengi başkadır. Estetiğimiz bambaşkadır. Mazmunlarımız, gizemlerimiz kısaca dilimiz başkadır. Geleneği tanımdan şiir yazıldı ancak kimse bir şey anlamadı.

Divan ve halk şiirini tanımadan günümüz “modern şiiri”ni yazarken karşılaştığımız engelleri nasıl aşmalıyız?

Önce dil ve üslup sorununu aşmalıyız. Taklit etmekten öte kendimize özgü bir dil bulmak zordur elbette. Yeni olanı keşfetmek gerekir. Genç şairler elbette taklitle başlamalı şiire. Sonra kendilerine ait bir şiiri dili ve üslubu keşfedeceklerdir mutlaka. Güncelleştirmek elbette kolay değildir. Şair hem geleneği bilecek hem de zamanını tanıyarak orijinal olanı yakalayacaktır. Bu konuda gençler iyi bir edebiyat eğitimi almalıdır. Edebiyatın bir ilim olduğunu bilmeliyiz. Aynı zamanda edebiyat güzel sanatlar içinde estetik zevkin doruğa çıktığı bir sanattır. Tefekkür boyutu yanında estetik yönü de ihmal edilmemelidir.

Sözlü bir medeniyetin köşe taşlarını oluşturan şiir nasıl oldu da gönül ve ruh ikliminden uzaklaşarak içi boş kelime yığınlarıyla dolu sadece manası yazanın karnında saklı “şiir” şekline dönüştü?

Şifahi kültürde sözün kalıcı olması, unutulmaması önemlidir. Onun için manzum olanla anlatma zorunluluğu vardı. Modern zamanlarda şiir bu mirasın büyük kısmını nesre devretti. Göçebe toplumlarda sözlü kültür çok güçlüdür. Bizim sözlü kültürümüz çok zengindir.

Sözlü kültür kentlere geldikçe doğal olarak gücünü kaybeder. Şairler sözlü kültürün zenginliğinden faydalanmalıdır. Sözlü kültürü tanımayan sadece tercüme şiirlerle beslenen şairlerde bir lügat şairliği hastalığı başladı.

Şiir bize neyi anlatır?

Şiirde bir gerçeklik var mutlaka ancak şiir bize soyut bir dünya kurar. Bizi beş duyunun tutsaklığından kurtaracak bir dünya. Şiirde insan kendini anlatır. İnsan kendini ifşa ederken sembollerle gizler duygularını. Sadece arif olanlar anlasın ister.

Kendini doğrudan anlatmanın sıkıntısı vardır. Şiir bize anlatma imkânları sunar. Bazen bizi teskin eder bazen acılarımız artırır. Gündelik dilin bayağılığından kurtararak yeni bir dil verir bize. İnsan bu üst dile kavuşunca anlatma ifade etme imkânlarına kavuşur.

Şirin hikemi yanı da var mutlaka bir mısra bazen ciltlere dolu kitaplarla anlatılacak bir gereceği hemen önümüze koyar.

Şiirde usta çırak ilişkisi var mıdır?

Elbette şiirde usta vardır çırak da vardır. Ancak usta bulmak zor iştir. Çırak bulmak da zor iştir. Modern zamanlarda bu kapı kapandı bize. Kapı diyorum çünkü genç şair bu yolla büyük imkânlarla kavuşuyordu. Adını ustasından alan bir şair olmak isterdim.

Şair kendi üslubunu nasıl oluşturur?

Üslup, şairin imzasıdır. Duyguların coşkunluğunu keşfeden bir ırmak gibi: “Nasıl akmalıyım? Nasıl yürümeliyim?” sorularına cevap verecektir şair. Şiirle hemhal olanlar okudukları herhangi bir mısra da bu imzayı görebilirler. Şirin kime ait olduğunu söylerler. Genç şairler taklit ederken çok dikkatli olmalıdır. Ustaların sesi bambaşkadır. Bir Âşık Veysel’in sesi orijinaldir. Bir Yahya Kemal bambaşkadır.

Necip Fazıl şiirimizin ankasıdır. Dikkat ederseniz Necip Fazıl'ın takipçisi nerdeyse yoktur. Çünkü o sesi yakalamak o sesi taklit etmek, o sancıları çekmek zordur.

Gelenekten habersiz geleceğe şiiri nasıl taşıyoruz?

Bu zor hatta imkânsızdır. Gelenekten öğrenilir şiir. Şiirin başka bir okulu yoktur. Vahiy okumamış bir adamdan şair olmaz. Bizde üslubunu oluşturmuş şairlerin çoğu gelenekten beslenmiştir. İkinci Yeni şairlerinden Sezai Karakoç, önümüzde iyi bir örnektir. İslam medeniyetinin şairi olmak için Kur'an'ın öğretisini bilmeliyiz. Gelenek bize üst bir dili kazandırırken sevmeyi de öğretir. Duygularımızı hayallerimizi tefekkürümüzü zenginleştirir.

Modern şiir ya da günümüz şiiri deyince neyi anlıyoruz?

Modern, çağdaş manasında büyümlü bir kelime. Ondan herkes farklı şeyler anlıyor. Eskinin yerine yeniyi koymak daha doğru bir tanım. Eskiye bilerek yeniyi keşfetmektir modernizm. Bu iki boyutludur: Eskiye okumak ve yeni olanla sentezleyerek bir yol bulmaktır. Yeninin eskiye muhtaç olduğunu unutmamalıyız. Bizde tecdit düşüncesi hep yüzeyseldir. Bizim yazınımız polemikçi değildir. Bu yüzden bu konular yeterince irdelenmemiştir. Batıyı tercüme etmeyi, taklit etmeyi, kopya etmeyi “yenilik saymak” abestir. Her güncel olan metni yeni saymak yanlıştır. Yunus Emre: “Her gün yeniden doğarız / Bizden kim usanası?” derken eskimez yeniden bahsediyordu. Kur'an'ın ifadesiyle “Allah, her an yeni bir şendendir.” ayetinin hükmüne teslim olmuştu.

Şekil ve dil sorununu aşmak, yeni ve modern olmak için yeterli değildir. Bizde modern şiir, serbest şiire eş değer tutulur. Necip Fazıl heceyle yazan modern bir şairdi. Modern şiir yazıyorum diye nesirden daha zevksiz yazılar kale alanlar absürt şiir yazdılar. Yahya Kemal aruzla yazıyordu ama modern bir şairdi. Keşke, “Garip” akımı değil de Yahya Kemal'in açtığı yol takip edilebilseydi.

Edebiyat dergilerinde şiir “başrol oyuncusu” olarak ön yazıdan hemen sonra “cam kenarı”nda yer almasına rağmen neden şiir kitapları basılmıyor; basılsa da satmıyor. Şiir dergilerin ya da okurun “dolgu malzemesi” mi oldu?

Bugün faydacı (pragmatik) anlayış toplumlarda hakimdir. Her medeniyette bir bilgi, duygu ya da bir zaaf zirveye çıkıyor. Eski Mısır'da ezoterizm cahiliyede şiir, eski Yunan'da hitabet zirvelerdedi. Bugün ise insan iştirmek yerine görmeyi tercih ediyor. Çünkü iştirmek için kulaktan başka bir de gönül lazım. . Mevlana “Bişnev / İşt!” diye başladı Mesnevi'ye. Pragmatik bir kafaya sahip insan piyasaya göre davranacaktır. Yayıncı kazanmıyorsa elbette şiir kitabı basmaz. Bu insanların felsefesi böyle maalesef. Bu sadece bizde böyle değil bütün dünyada şiir fetret devrini yaşıyor.

Şiir kitaplarının da hikâye, deneme ve roman kitapları gibi çok okunması için özellikle Milli Eğitim Bakanlığının öncülüğünde edebiyat öğretmenlerinin öğrencilerine şiir ezberletmeleri ve şiir kitapları önermeleri şiiri ve şiir kitaplarına açılan kapıyı aralar mı?

Elbette okullarda şiir okutuluyor. Şiir dinletileri yapılıyor. Yeterince şiir ezberletildiğini söyleyemem. Bizde ezbercilik de yanlış anlaşılıştır. Ezbere karşı olmak bu değildir. Ben ezberlemeyi bir öğrenme tekniği olarak görüyorum. Asıl ezbercilik öğrendiğini anlamamaktır. Ya da doğru öğrendiğini doğru söylediğini yanlış anlamaktır. Ders kitaplarında yeterince şiir var. Ancak bizde edebiyat bilim olarak öğretiliyor. Öğrenciler edebiyat tarihi öğreniyor, gramer öğreniyor. Değişen müfredatla bunu önüne geçileceğini umuyorum.

Osmanlı Padişahlarının kahir ekseriyeti şiir ya da bir güzel sanatla ilgilendiğinden bir ince ruha sahiptir. Bundan dolayı içinde yaşamış olduğumuz yüzyıldan önce yaşamış şairler şiirleriyle hâlâ yaşamaya devam ediyorlar. Bu hususta gerek devleti yönetenler gerekse şehir eminlerine reçete olacak düşünceleriniz nelerdir?

Sanat eserlerinin insana sunduğu “ihsan” duygusu her devrin insanında az ya da çok vardı. İslam sanatındaki “tecrid” anlayışı imajdan çok soyut bir dil kurmayı ilham etmiştir. Bu konuda şunu söyleyebilirim sözün gücü bugün azaldı. Sözü söyleyen de önemli elbette. İslam medeniyeti lisan ve ihsan medeniyetiydi. Osmanlı padişahları İslam'ın hadimleri olarak hem sözün sultanı hem de şairlerin hamisi olmuşlardır.

BAYRAM SEVİNCİ

Ali Göçer Yörükoğlu

Bu gün bayram çocuklar,
Herkes kutlu olsun!
Yüreklerde coşku var,
Sokaklar sizle dolsun!

Baba evlatlarım der,
Ana yavrusun sever,
Hala, dayı sen de ver,
Harçlıklar cebe konsun!

Kardeş kardeşi arar,
Birlikte yaran sarar,
Sevmeye budur karar,
Her dem yürekte kalsın!

Bayram sevinci duyan,
Büyüklerini sayan,
Darılıp gönül koyan,
Varıp sarılsın, gülsün!

Bayramlar bayram ola,
Kenetlenip kol kola,
Gülerek sağa, sola,
Köşe bucak gezilsin!

Sevgi içten, yürekten,
Ve saygı bu sebepten,
Sevilen sevsin hepten,
Sevgi mayası tutsun!

Bayramlar bayram ola,
Kinler, nefretler sola,
Kalpler sevgiyle dola,
Sevinç çocukça olsun!

KAHIR

Mustafa Pınarbaşı (Ahmed Kâfi)

yazdığım mektubun tellidir ucu
istersen titreyen ellerimi kır
kabimin, kedere yaslı bir ucu
bir ucu şahindir, kanatlar kahır

adın ışıl ışıl ırmak boyunda
müştekîyim senden, bu depresyonda
çirkin bir fareyim, bir istasyonda
trenler gelmiyor, vaatler kahır

hârelerim evvel zaman içinde
üşüyorum kalbur saman içinde
ömrüm geçiyor da amân içinde
seneler bir yana, saatler kahır

kâfi'nin *ahmed*'e borcu bitmiyor
sen yoksan, boğazdan lokma gitmiyor
ocağım nerede, neden tütmüyor
aklımdan göçtüğüm, hayatlar kahır

(*Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün*)

GAZEL-İ HEM

Ali Kemal Mutlu

Bitti ömrün mevsimi ey güzümüz bitmez mi hem
Kondu leylek misli hicran 'kış' desek gitmez mi hem

Nevbahârım karı görmüş, güllerim bülbül sorar
Üşümüş goncesi aşkın gün yüzün yetmez mi hem

Şakır elin bahçesinde pür-sada eder hezar
Gayri bizim bağımızda bir nefes ötmez mi hem

Her gelen bir dert bırakmış bâbımız dârul-acez
Bunca feryat yükselir indinde zerr'etmez mi hem

Kervanımız gam çeker aşkistanın sahrâsına
Bir harâmî denk gelip de yolumuz tutmaz mı hem

Her katarın bir çobanı var imiş rehber deyü
Ortak etsem şu feleği kervanım gütmez mi hem

Dostlarımız görmez imiş gönlümüz yandığını
Râyi miyiz sanki ey can dumanım tütmez mi hem

(Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün)

DOKUNUŞ

Ahmet Yalçınkaya

Bakışın özlemim düşün hayalim
Gül yapraklarında okşarım seni
Gündüz güneşimsen gece hilalim

Tuvale nakşolmuş bir peri gibi
Resmine baktıkça tutarsın beni
Ey suyun sahibi, rengin sahibi

Elinde bir yumak olsam sadece
Yuvarlanıp tutsam güzel gölgeni
Nurun ne yücedir gönlün ne yüce

İşte bu yüzdendir güle benzemen
Bu yüzden dokunma, yakma köleni
Rüyamda bir sade kapı aç hemen

Gül yapraklarında okşarım seni
Ne dokunur ne dokunmazdır halim

GECE YARISI RUBAİLERİ /1

Özgür Çoban

Muhal

Gülen dudaklarının zülâl koydum adını
Semada bir yıldızdın şimal koydum adını
Benim erken geldiğim seninse geç kaldığın
Bu büyük sevdamızın muhal koydum adını

Mısralarda Yaşarsın

Sanma huzuru bulur ferdalarda yaşarsın
Rüyalarda görürsün hülyalarda yaşarsın
Bir ücra köşesinde kaldın artık kalbimin
Benim için mevtasın mısralarda yaşarsın

Kazanmadan Kaybettim

Saçının tellerine uzanmadan kaybettim
Hüsran üstüne hüsran usanmadan kaybettim
Ne kavgalarım oldu kaybetmeden kazandım
Ne sevdalarım oldu kazanmadan kaybettim

Nisanla Başlar

Ezelî hakikattir dünya hicranla başlar
Budur aşkın kanunu hülya cananla başlar
Her gördüğüme sordum yıllarca akıl yordum
Sen doğmuşsun diye mi bahar nisanla başlar

Ne Yazar

Her daim hercaisin bir an yansan ne yazar
Bugünden sonra beni her an ansan ne yazar
Siyah bir ukde gibi içinde kalacağım
Beni kaybettin artık hep kazansan ne yazar

BEDRİN KÜLÜ

Mustafa Ayvalı

Bakma şu gözlerimin kan rengi oluşuna!
Bozkırın alazında yaban gülünden çaldım.
Bilinmedik yurtlarda kar düşen şakakları,
Toysuz telli duvağın ülger tülünden çaldım.

Çatlayan dudaklarla bunca yıl hayal kurup,
Sabrın sınırlarında bile divana durup,
İsyan etmez yüreği sam yeline savurup,
Serabında yaşatan Sina çölünden çaldım.

Ayrılık unutana mahsus beslese kini,
Cevaz verir mi sandın Yüce Rabbimin dini.
Dalıp gidişlerdeki ölüm sessizliğini,
Gün sancılı gecede bedrin külünden çaldım.

ÂŞIK MAHZUNİ ŞERİF

Abdülhakim Eren

Asıl adı Şerif Cırık'tır. 03 Ocak 1940 tarihinde Afşin ilçesinin Berçenek köyünde doğdu (Doğum tarihinde ihtilaf var). Zeynel-Döndü çiftinin ikinci çocuğudur. Fatma, Şerif, Hakkı, Salman, Zekiye isimli beş kardeşirler.

Mahzunî Şerif'in doğduğu Berçenek köyü Afşin-Elbistan ovasının ortasında tarım arazisinin içinde yer alır. Türkiye'nin en büyük termik santrallerine 5 km. mesafededir. Etrafında Alemdar, Çoğulhan, Çomudüz, Bütet, Tanır, Hurman mahalleleri vardır. Geçmişten günümüze Berçenek halkı tarımla geçinir. Kırac ama verimli arazileri bulunan Berçenek Afşin'e 25 km. Elbistana 32 km. uzaklıktadır.

Ben Alemdar mahallesindenim Berçenek bize 5 km. meseafededir. Alemdarlı ve Berçenekliler hep içicedir. Benim eşim gibi birçok Berçenekli ile evlenen mahallelimiz vardır.

Şerif Cırık'ın babası Zeynel Amca babamın "kardeşliği" idi. Amcasına ve kendilerine teklifsiz gider gelirdik. Onlar da bize gelir giderlerdi. Mahzunî'nin ablası Fatma Hanım eşimin amcasının karısıdır. Yeğenleri eşimin amca çocuklarıdır.

Zeynel Amca köyde sayılan, arazisi olan, güvenilen saygın bir insandı. Sözü, sohbeti dinlenen, danışılan, kimseye muhtaç olmayan yapıdaydı.

Berçenek köyü Elbistan, Afşin ovasındaki genel yerleşim yerleri gibi Türkmen bir köydür. Türkçe konuşulur, başka dil bu gün de konuşulmamaktadır.

Hasankendi mahallesi (köyü) Elbistan'a 5 km. uzaklıkta bir yerleşim yeridir. Berçenek oradan bölünen bir yerleşim yeridir. Ailelerin bir kısmı Berçenek'te bir kısmı da Hasankendi mahallesine göçenlerin sayısı artmış Berçenek boşalma durumuna gelmişti. Yazları tarımdan dolayı gelenler kışları Elbistan'a gitmektedirler. Hasankendi muhafazakâr yapıda bir yerdir.

Şerif Cırık Berçenek'te okul olmadığı için Hasankendi Köyüne komşu Alembey köyündeki Hacı Lütfi Efendi Dergâh'ında bir yıl okur. Kur'an'ı Kerim okumasını, yazmasını öğrenir. "Hem Arapçayı okuyor ve yazıyordum. 180 ayeti ezbere biliyordum. Gerçekten de tüm ayetleri ezberlemiştim." der.

"Kur'an da okudum mürşit önünde" mısraında da tekrarlar Kur'an okuduğunu. Daha sonra köyüne okul açılır 1956 yılında ilkokulu bitirir. Aynı yıl Mersin 3. Astsubay Hazırlama Okulu'na başlar. 1959 yılında başarıyla bitirir. Ankara Ordonat Tekniker Okulu'na girer. 1960 yılında okuluna devam edip Kuleli Askeri Lisesi'ne girmek için hazırlanırken "Ordu Donatım Teknik Okulu'ndaki öğrenciler arasındaki siyasi tartışmaları körüklediği ve okulun kurallarını ihlâl ettiği"nden okuldan kovulur.

Okula devam ederken bir mektupla ilk eşi Emine Hanım'dan ayrılır. Züleyha adında bir kızı kalır.

1961 yılında İtalyan asıllı Sovina (Suna) adlı bir genç kızla tanışır ve evlenmeye karar verirler. Suna 14 yaşında olduğu için engellenir. Bu olay medyaya konu olur. Ama evlenirler. Bu evlilikten Şirin, Emrah, Ferhat adında üç çocuğu daha olur.

Bu dönem Mahzunî'nin en zor yıllarıdır. Dört çocuğu vardır. Okuldan atılmış, iş, güç yok, tanınmamıştır. Köyü Berçenekte döner. Baba evinde tarımla uğraşarak geçimini sağlar. Yokluğun, hastalığın, açlığın acısını bu dönemde yazdığı, söylediği türkülerle anlatır. "Bebek" bu dönemi anlatan önemli ve ilk eserlerinden birisidir.

1963 yılında Halil Aytakin'le tanışır. O da Mahzunî'yi Fikret Otyam'la tanıştır. Mahzunî bu yıllarda Ankara'ya taşınır. Konserden konsere koşmaya başlar. Plakları kapışılır. Her sözü "olay" olmaya başlar. Âşıklar Derneği'ni kurar. Âşık İhsanî ve Kul Ahmet'le birlikte TRT'ye müracaat ederler. TRT'den izin çıkar. En büyük konserini de o yıllarda Büyük Sinemada verir. Artık bütün Türkiye Âşık Mahzunî'yi tanımış, meşhur olmuştur.

Mahzunî üç çocuğu olan Suna'dan 1968 yılında resmen ayrılır. 1971 yılında son eşi öğretmen Fatma Hanımla evlenir. Gaziantep'e yerleşir. Bu evlilikten de Derya, Ali, Şeyda, Yetiş adında dört çocuğu olur. Bu evlilikle birlikte toplam sekiz çocuğu olur Mahzunî'nin.

1971 Yılında söylediği “Erim erim eriyessin” türküsünden dolayı tutuklanır. Hapis, işkence hayatı başlar. Türkiye’deki siyasi ve sosyal çalkantılardan o da herkes gibi nasibini alır. Tutuklanır. Konserleri basılır. Taşlanır. Mahkemelik olur vb.

1989-1991 yılları arasında Halk Ozanları Derneği’nin genel başkanlığını yapar. 1991 yılında Ankara Belediye Başkanı Murat Karayalçın’ın teklifi ile “danışman” olur. Kültür ve sanat danışmanı olan Mahzunî başkanla bir türlü görüşemez bir şey danışılmaz sorulmaz. Kendisi başkana “danışmak” ister ama danışamaz, ulaşamaz. Bir gün Hürriyet Gazetesi’nde bir haber okur. Haber de; “Âşık Mahzunî mevsimlik işçi oldu” der. Başından kaynar sular akar hemen istifa dilekçesini yazar “danışılmayan danışmanlıktan” ayrılır.

“Ne yüzümü gördü ne de tanıştı,
Ben Karayalçın’a danışman oldum.”

Beytiyle aynı düşünceyi taşısa da haksızlığa tahammül edemez.

Siyasi çalışmaları da oldu. Gaziantep Belediye Başkanlığı’na bağımsız aday oldu (1984) kazanamadı. Barış Partisi’nin kurucuları arasında yer aldı ama siyaseti sevemedi istifa etti. Deniz Baykal’ın davetiyle CHP’ye döndü aday adayı oldu. Adaylar açıklanınca ismini göremedi. Üstelik partinin genel başkanı tarafından aday olması istenmişti. O gün siyaseti bıraktı. Ozan olmak ayrı şeydi. Siyaset daha başka şeydi.

Mahzunî’nin sağlığı bozulmuştu. 1984 yılında Gaziantep’te kalp krizi geçirdi, tedavi ile atlattı. 1996 yılında Arsuz’da yazlığında felç geçirdi. Ankara Numune Hastanesi’nin ardından Almanya’ya giderek üç ay tedavi gördü ve iyileşti. 2001 yılında İstanbul’a konser için gitmişti. Rahatsızlandı kalbi durdu. Elekt-roşokla tekrar hayata döndü. Tedavisi cevap vermişti ama çok yorgundu.

2002 yılında Paris’e konser için gitti. Konsere Kahramanmaraşlı hemşehrileri çağırmişti. Doktorlarının izin vermemesine rağmen konsere katıldı. Konserden sonra Almanya’ya geçti. Almanya’daki doktorlarına muayene olmak istedi doktorları tatildeydi randevu almamıştı. Kaldığı evde rahatsızlandı. Hemen Köln Dorz Hastanesi’ne kaldırıldı.

Yanında eşi Fatma ve oğlu Ali de vardı. 13 Mayıs 2002 tarihinde “Akut solunum yetersizliği akciğer ödemi teşhisiyle” yoğun bakıma alındı. 17 Mayıs 2002 tarihinde Almanya’nın Köln şehrinde hakkın rahmetine kavuştu.

1940 yılında Berçenek’te başlayan “dalgalı” hayatı 2002 yılında Almanya’nın Köln Şehrinde 62 yaşında tamamlanıyordu. Türkiye’ye getirilerek Nevşehir’in Hacıbektaş ilçesindeki Hacı Bektaş Veli Külliyesi’nin Çilehane mezarlığına defnedildi. Mezarını köyünde görmek isteyen Berçenek halkı köylerindeki mezarlığın yanına temsili mezar yaptılar.

SANATI- KİŞİLİĞİ

Âşık Mahzunî Şerif 62 yıllık hayatına 453 adet 45’lik plak, 12 uzunçalar, 70 albüm, 10 kitap, binlerce şiir sığdırmıştır. Mahzunî şiirlerini vezinli ve kafiyeli yazar. Serbest şiir tarzını benimsemez. Türkülerinin lirik olmasının ve kolay söylenmesinin sebebi hece vezniyle yazılmasıdır. Bu yapı Geleneksel Türk ve Yeni Türk halk şiirinin özelliğidir.

Şiirlerinin konusu içinde yaşadığı halkın yaşadıklarıdır. Mahzunî halkından kopuk yaşamaz. Onların derdini tellere döker, dünyaya duyururdu. O kadar benimsenmesi halkın kendini bu şiirlerin içinde bulmasıdır sanırım. Aziz Nesin onun şiiri için “Zor yazılan ama kolay anlaşılabilir şiirdir” der. Ağır basan yönünden birisi de vatan-millet sevgisidir. Sorunları çözümü hep millî-yerli motiflerde arar.

Büyük ozanlarca da hep takdir görmüştür. 1972 yılında Sivas’ın Sivrialan köyüne gider. Âşık Veysel’i ziyaret eder. Veysel’e Mahzunî’nin geldiğini söylerler. Mahzunî içeri girince Veysel ayağa kalkar. Yanındakilere “Susun, gelen Pir Sultan Abdal olsa gerek” diyerek takdirlerini belirtir.

Yine Kahramanmaraş’ın yetiştirdiği Karakoç ailesinden rahmetli Abdürrahim Karakoç ile Bayram Bilge Tokel’in “Gönül Dağı” programında bir araya gelerek bizlere en önemli mesajı vermişlerdi. Bazı-

larınca biri solun, biri milliyetçilerin zirvedeki iki üstadı ortak ne diyorlardı? İkisi de “Doktor Bey”, “Amman doktor bak bebeğe” diyorlardı. Söyleyişleri ayrı, dedikleri-dertleri aynıydı.

Mahzunî

*Az değildir Karakoç'tan aldığım,
Boşa mıydı Mahzunîlik bulduğum,
Sen ben söylemezsek kurban olduğum,
Bizdeki ozanlık bozuk değil mi?*
diyordu.

Mahzunî Şerif'e sormuştum; ozan kendi şiirlerini söyler. Siz Karakoç'tan şiir besteleyip türkü söylüyorsunuz dediğimde; “O benim diyeceklerimi yazıyor” demişti. Mahzunî hakkı temsil etmesini de iyi bilirdi. Üstad Hayati Vasfi Taşyüreke saygı gösterir “hocam” diye hitap ederdi. Amcası Pehlil Cırık'ı, Aladeli Haydar'ı, Mahrumî'yi hep saygıyla anardı. Mahzunî kav-gadan yana değildi. Bakın ne öğüt veriyordu.

*Boşa dövüşmeyin bizim yiğitler,
Sizi vuranlar vurulmuyor ki,
Kim bilir nerede hangi koltukta,
Kömürde tarlada yorulmuyor ki,*

*Yeni adı çıkmış sağ ile solun,
Tarihte borcu yok kullara kulun,
İki yanı birdir yattığın çulum,
Bilirsin ölenler dirilmiyor ki.*

Ozanlarla birlikte Cumhurbaşkanı Demirel'i ziyarete gider Mahzunî Şerif.

Demirel; “Ne Caferliğim kaldı, ne köyün çobanlığı. Her fırsatta benimle uğraştın” der.

Mahzunî; “ O zamanlar öyle gerekiyordu” diye cevap verir.

Demirel; “Sen halk ozanısın. Halkın ozanı yazar da söylerde. Kırgınlığım yok” diye hoş görüşünü gösterir.

Mahzunî toplumun maddi çelişkilerini, olumsuzluklarını, çarpıklıklarını, insan ilişkilerini, psikolojik yapılarını, inanç ve çelişkilerini de en iyi anlatan devrin son ozanıydı.

DİLRUBA

Azade Turap

Bir varmış bir yokmuş masal gibisin
Gülerken üzülen solan Dilruba
Tarihin bağrında yasal birisin
Ağlayıp hicrana dolan Dilruba

Ömrün geçer, varamazsın farkına
Serap dersin, tufan çıkar bahtına
Hayallerin kalır ömrün ardına
Baharda hazana yanan Dilruba

Bir adres bulamaz yarım sözlerin
Vuslat arar taşıyamaz dizlerin
Hüküm yersin tutuklanır gözlerin
Kalp hırsız gönlü çalan Dilruba

Kalp hırsız dedim gönlü sakarsın
Gözlerinde efkâr hüznü yakarsın
Uzak durma, neden böyle bakarsın
Vakitli vakitsiz dalan Dilruba

Böyle gönül, nasip olur saflara
Kader bilip alışsın aflara
İnanma duyduğun süslü laflara
Bu asırda sevda yalan Dilruba

Duadır dilimden bu gelir elden
Zamansız geldimse soğuma benden
Bir ömrün ahı var sorulur senden
İki gözü nemli kalan Dilruba

Çok görme şaire bu son görüşü
Senden sonra umursamam ölüşü
Olmayan bir yoldu gidip dönüşü
Hasreti bağrımı yakan Dilruba

Şu bahtsız yüreğin sensin ağyarı
Azade nağmenin budur ihbarı
Ağırdır demiştin şair efkârı
Şairin sırdaşı olan Dilruba

BAYATILAR

Həmən Həşimqızı Əkbərova

Dağların gülü olub,
Könlümün biri olub.
Bayatı mənə doğma,
Anamın dili olub.

Yüz olmaz,
Əlli artıb yüz olmaz.
İlqarsız, peymansızın,
Verdiyi söz düz olmaz.

Qala səndə,
Qurulub qala səndə.
Sənə könül verdim ki,
Əbədi qala səndə.

Dərdin mənə,
Gəl söylə dərdin mənə.
Dərd tamı acı gəlməz,
Gündəlik dərd əməmə.

Qulun olmam,
Atına qulun olmam.
Eşq bağından yer versən,
Ömürlük qulun olmam.

Kölgəsində,
Buludun kölgəsində.
Könlüm səni arzular,
Nə işim özgəsində?

Azanı,
Hər gün oxu Azanı.
Gündə yüz yol dara çək,
Haqq yolundan azanı.

Arzular,
Tükənməsin arzular.
Ömrün qürub çağında,
Könlüm səni arzular.

AZAR AZAR

Erol Koca

Aklıma geldi de söyleyemedim
Yudum yudum söz doldurdum içime
Her biri söz değil kor idi sanki
Azar azar köz doldurdum içime

Her çeşit yaranın bohçası yürek
Kadere teslimim olur mu küsmek
Şâfi'den mümkün mü umudu kesmek
Azar azar tuz doldurdum içime

Âlem bahar yaşar, şendir gülşeni
Yıllarca bekledim dönüp sevmeni
Ben de zemheri var üşütür teni
Azar azar buz doldurdum içime

Beklerim göz yolda fikir seninle
Can bulur bedenim senin sesinle
İster sitemim say ister boş dinle
Azar azar naz doldurdum içime

**ÂŞIK ÂGÂHÎ'NİN
SEHER VAKTİ ÇALDIM YÂRİN KAPISIN
MATLALI MANZÛMESİ ÜZERİNE SEYYÂH-I VATAN ÂLİ ÇELEBÎ'NİN
ŞERHİ**

Ali Yurtgezen

Türkü, halk edebiyatının anonim formlarından biridir. Ancak **bağlama** eşliğinde çalınıp çığırılan her manzumeye halk arasında türkü demek âdet olmuştur. Bağlamanın Alevî-Bektâşî zümreleriyle özdeşleşen bir saz olması, Sünnî geleneğin bağlamayla icra edilen bütün türlere mesafeli, hatta soğuk durmasına yol açmıştır. Hâlbuki ister Alevî, ister Sünnî meşrepli olsun halktan insanlara hitap eden birçok tarikat; deyiş nefes, nutuk, devriye, ilahi... gibi türleri -nazarî tartışmalara rağmen ekseri bağlamayla nağmelendirmiştir. Dinî-tasavvufî muhtevalı bu söz ve ezgileri bir taraf günah yahut haram yaftasıyla işitme menziline dışına sürerken diğer taraf malzeme yapmış, gülüp oynamalara katık etmiştir.

Türküyü aziz bilmek gerekir. Dinî de olsa, beşerî de olsa, edep çizgisini aşmayan, gönül işi bütün türküler mübarektir. Gönülden kopana hürmetsizlik olmaz.

Türküyü aziz bilmek, türkülere bir müsteşrik yahut müstehtlik gibi yaklaşmamaktır.

Türküyü az bilmek, yansıttığı hâli yaşamak, işaret ettiği ufuklara kanatlanmak, sırlarının hakikatine ermeye çalışmaktır.

Hakikati araştırmayarak izzetine hâle getirdiğimiz türkülerden biri, “*Seher vakti çaldım yârin kapısını*” diye başlayan meşhur bir deyiş. **Neşet Ertaş**’tan derlenen ve tipik bir **koşma** olan bu türkünün sözleri **Şarkışlalı Âşık Âgâhî**’ye ait. Türkü metninin tamamını ve orijinalini yazı kaynaklardan bulamadık. Muhtelif sanatçılar tarafından daha ziyade iki katası okunan metin TRT arşivinde dört kıta olduğunu tespit ettik. Ancak bu metnin ne kadar sıhhatli ve tam olduğu şüpheli. Zira manzumede bir tarafta “*sürmeli*” kelimesinin anlam zenginliğinden faydalanmadaki ustalık, diğer taraftan “*Nöbeti bekleyen alır keşiğin*” gibi harc-ı âlem söyleyiş, ulaştığımız metnin orijinal olmadığını düşündürüyor. Nitekim manzumenin üçüncü kıtasının ilk mısraı hemen hemen bütün sanatçılar tarafından “*Hep gönüller muradıdır âşığın*” şeklinde okunuyor. Kulağa hoş gelen fakat anlam bakımından son derece tutarsız olan bu mısraın TRT arşivinde “*Şu kevn mekânı tuttu ışığın*” şeklindeki kaydı, metinle ilgili tereddütlerimizi arttırıyor. İcra esnasında mısralardan sonraki “aman” nidaları ile dörtlüklerden sonra tekrarlanan “*Aslanım eller eller / Kokuyor güller güller / Ne bilsin eller eller / Perişan halleri*” sözleri asıl metne beste ve melodinin düzeni içine sonradan yapılan eklemelerdir. Zira asıl manzume 11’li hece ölçüsüyle söylenmişken, bu ilaveler daha ziyade 7’lidir ve bu form koşma tarzına aykırıdır.

Bu manzumeyi önemli kılan asıl unsur, dikkatli gözlerden kaçmayan tasavvufî muhtevalıdır. Muhtemelen bir **nutuk** örneği olan bu manzumenin, **müderresândan Seyâh-ı Vatan Âli Çelebi** isimli bir zat tarafından yapılmış şerhini ele geçirdik şiir metninin verilmediği, sadece açıklamaların yer aldığı bu risaleden anlaşılan o ki **Şarkışlalı Âşık Âgâhî**, bir takım sembollere “**erkân-ı sülûk**”a işaret etmektedir. Ulaşabildiğimiz metnin en doğru olduğunu sandığımız şekil ile şerh risalesinin kısmen sadeleştirilmiş hâlini takdim ediyoruz.

Kapıları sürmeli daha nice türkülerimiz var ki açılıp içeriye **yol vermek için mahrem-i esrârını** beklemektedir.

“METİN

*Seher vakti çaldım yârin kapısın
Baktım yârin kapıları sürmeli
Boş bulmadım otağının yapısın
Çıkageldi bir gözleri sürmeli*

*Açtırdım kapıyı girdim içeri
Aklımı başımdan aldı o peri
Dedim senden buldum hâlis gevheri
Dedi yok yok, bir mehenge sürmeli*

*Şu kevn ü mekânı tuttu ışığın
Nöbeti bekleyen alır keşiğin
Beklemeli o sultanın eşiğin
Günde yüz bin kere yüzler sürmeli*

*Âgâhî karıştır kamı yaş ile
Dost bulunmaz hayâl ile düş ile
Yetilmez menzile bu gidiş ile
Hemen aşk atına binip sürmeli*

Bismillâhirrahmânirrahîm

Saltanatında vezîri de nazîri de olmayan Allah’a (cc) hamd, Peygamber Efendimize (sas) ve ona arka çıkan, yardım eden âline, eshâbına salât ü selâm olsun.

“**Yar**”dan murat, yâr-ı hakîkidir ki, Allah’tır (cc) “**Kapı**” dediği âlem-i melekûtun, âlem-i gaybın, nihayetinde halvet-serây-ı vahdetin eşiğidir; cümlesi bu kapıya çıkar. “Kapıyı çaldım” dediği taleb-i Hakk’tır; harem-i visâle mahrem olmak için ruhsat alma arzusunun ızhârıdır. Velâkin kapı sürmelidir. “**Sürgülü**” dahi derler; bağlıdır, feth-i bâb müyesser olmamıştır. Sûfiye lisanında feth-i bâb ki “kapı açmak” demektir, sülûkta makamları aşmak, lahut ruh müşkillerinin halli manâsınadır. Husûsen leyle-i mirâçtaki bir hâdiseyi telmihan “namaz”a işaret eder. Mirâçta Sahib-i Hazret-i Nübüvvet (sas), Cibrîl (as) ile yedinci semânın kapısın çaldıkta, İsmâil nâm meleğin, “Sizden gayrı feth-i bâb’a me’zun değilim.” Dediği mervîdir. Ânınçün Rasûl-i Ekrem’den (sas) gayriye feth-i bâb yoktur. Fakat namaz mü’minin mirâcıdır. Her rek’atte Fâtiha sûresi okumanın bir hikmeti de budur. Fâtiha dahî “feth”ten gelir. “*Cemî-i a’mâle bâb-ı kabûl miftâh-ı salât ile meftun olur ve cânib-i melekûte müteveccih olan dahi feth-i bâbı ânınla bulur.*” denilmiştir.

İmdi, “**çaldım yârin kapısın**” “**seher vakti**” ile gelince, bu “sabah namazı” olur. “Kapıların sürmeli” olup açılmaması, namazdan feyz alamamak, hulûs-i kalbi ve huşû’yu bulamamaktır. Kalbin yumuşaklığına ve inceliğine, Cenab-ı Hakk’a karşı tevazu ve inkiyadına huşû derler. Bazılara göre kalbin huzûr-ı Hakk’ta kıyâmı, bazılara göre de katle bulunan havf-i dâimîdir. İmânın semeresi ve Celâlullah ile hâsil olan yakînin neticesidir. Efdali, münacat makâmı namazda hâsil olanıdır. Hâdis’te gelir: “*Namaz ancak huzûr-ı kalpledirdir*”. Pes namazda mirâç müyesser olmadı, cesedin namazıdır; huşû’dan mahrumdur, kapılar sürmelidir. Öyledir de bir farzın edâsı için seher vakti uyananların, ehl-i gaflete elbette rüçhaniyyeti olmalıdır. Bunun dahi mükâfâtı vardır ki aşağıda gelecektir. Fe-emmâ vakt-i seher, nihâyet-i zulmettir.

“**Otağın yapısı**” âlem-i mülk yahut âlem-i şühût’tur; zamiri “**yâr**”e, yani Allah’a (cc) râcîdir. “**Boş bulamadım**” dediği, silaya niyetlenenler için dünya gürmetinin vesîle ve vâsıtalardan hâli kılınmadığıdır. Nitekim “**bir gözleri sürmeli çıkagelmiş**”tir.

“**Gözleri sürmeli**” mürşîd-i kâmidir. Zira mürşîd erbâb-ı nazardır; bakmasını ve görmesini bilir.

“Sürmeli göz”, hem basîretten hem de Hazret-i Peygamber’in (sas) sünnetine ittibâdan kinâyedir. “sürme” gözün görüş kuvvetini attırır ise, kalplerine tahsis kılınan bir “*kuvve-i kudsiyye*” ile de evliya öylece eşyanın hakikatini görür. Basîret, üns-i ilâhi ziyâdesiyle sürmenmiş bir akıldır ki ayanda delil ve bürhâne muhtaç olmaz. İş bu mürşîd-i kâmilin çıkagelmesi bir lûtf-i ilâhidir; vakti tâatin mukâfâtıdır.

“**Açtırdım kapıyı girdim içeri**” dediği, hod be hod açamadığı kapının bir mürşîd-i kâmil marifetiyle açılması, seyr ü sülûkün ibtidâsıdır. Hakkâ ermek için bir rehberin delâlet ve murâkibesinde çıkılan manevî yolculuğa *seyr ü sülûk* derler. Evveli bir şeyhe bağlanıp himmete mazhar olmaktır. “**Aklının başından alınması**”, irâdenin izâlesi olup, bihakkin “*mürîd*” sıfatına nâiliyettir.

İmdi bil ki buraya kadar sülûka ait usulün üç derecesi tamam oldu. Birisi “kast” yahut “niyet”tir. “*çaldım yârin kapısını*” ile tahakkuk etti. Birisi “azim”dir, “*açtırdım kapıyı*” ile tahakkuk etti. Birisi de “irade”dir, “*aklımı başımdan aldı o*” ile tahakkuk etti. Kast ü azm ü irâdeden evvel ayrılık derdine düşmek, bundan da evvel cemâl-i mutlak olan Allâh’ı (cc) bilmek, bundan evvel nefsinin, yani kendini bilmek icap eder. İşte bu “mârifet-i nefis” “seher” ile hâsıl olur. Nefsinin bilen Allâh’ı (cc) bilir; Allâh’ı (cc) bilen O’nu arar. “**Seher**” yakaza hâlidir, uyanıklıktır. Uyanıklıktan murat, ruhen ve kalben gaflette olmamak, nefse ait fesâid ve mâsiyetleri görmek, bunları izaleye çalışmaktır. Umulur ki vakt-i seherde “*ihdina’s-sirât’at-müstakîm*” isticâbet bulur, kul bir ehl-i velâyetin eteğine tutunur. Nitekim şu kadar kıtaat, “*Cenâb-ı Hak, seher vaktinde uyanıkların kalplerine tecelli eder*” meâlindedir. Hadîs-i Kudsi’de gelir: “*Ey Dâvud! Bana karşı muhabbet iddiâsında bulunup da gece karanlığında uyuyanlar yalancıdır. Zira her bir dost dostuyla تنها kaymayı sevmez mi?*” Seher hususunda ihtimam gerekir. Erbâb-ı irâdet seherde hiç olmazsa birkaç rek’at namaz kılar veya bir miktar tilâvet-i Kur’ân ederler.

Sadede gelelim. “**Peri**” dahi mürşîd-i kâmilidir. Velilerin periye teşbihi birkaç cihettendir. Evvelen, peri güzeldir. Hak Teâlâ, “*Allah (cc) Âdemi kendi sureti üzerine yarattı.*” Hadîs-i Şerifi mazmununca kendi güzelliğine mümüne olması için Allah dostlarının da yüzlerini güzel kıldı. Yani havvass-ı evliyadan olanlarda hüsn sıfatı vardır ki yüzlerinin güzelliğidir. Bazıları, mürşîd-i hakîkinin hüsnü, sûri değil bâtinîdir, dediler.

Sâniyen, periler harikulâde varlıklardır. İnsanların hâlini bilirler. Ekser, meşâyih dahi böyledir.

Sâlisen, periler dîdeden nihândır, baş gözüyle görülmezler. Allahü-teâlâ (cc) bazı kullarını kerâmet-i sûri ile izhâr eyledi, bazılarını ise kerâmet-i mâneviyye ile gizledi. Bunlara “anfiyâ” derler. Hâdis’te gelir: “*Allah’a en sevgili olan kullar, Allah’tan korkan ve Allah’ın kendilerini insanlardan gizlediği kimselerdir. Onlar var olduklarında bilinmezler. Ortadan kaybolduklarında ise anılmazlar.*” Beyazıd-ı Bistâmî de buyurur ki “*Veliler Allah’ın gelinleri gibidir. O gelinlerin muharemâtta olan kimseler göremezler.*” Nitekim “**çıkageldi**” dediği, nâgehândan peyda olduğu işaretir; periler dahi böyledir.

Sâlik, tarîkin hâllerini bilen ve her hususta mükemmel olan mürşîdin merhamet kanadına iltica ettikde, mürîdin teslimiyetle, mürşîdin de mürîde himmetle yönelmesi icap eder. “Himmet” bir teveccühtür ve dahi âdâbı vardır. Mürşîdin teveccühü ile sâlikin kalbimde mürşîdine karşı büyük bir muhabbet hâsıl olur. Eğer sûri, eğer sırrî güzelliğindedir. “**Aklımı başımdan aldı o peri**” dediği muhabbetin tesiridir. Mürşîdin irâdesine tam teslimiyet, muhabbet olmazsa olmaz.

“**Dedim-dedi**” mükâmelesi “sohbet”tir. Sohbet, mürşîdi kâmilin rûhundaki suâl olunsa ki, taleb-i Hakk derdine düşüp bi-karar olan mü’minin maksûduna erişmek için illa bir mürşîde intisâb zarûret midir? Cevap budur: Bilmediğin yola delilsiz gitme ki tehlike yerine düşmeyesin. Mürşîdsiz olan mürîd nefis ve şeytan elinde zebûn olur. Pes bir şeyh-i âgâh ve bir mürşîd-i râh gerektir ki tâlibleri yokluk tarîkinden varlık menziline götüre. Ve pîş-rev olup katâr-ı sâlikânın yularını yere alıp yede gide.

Kâinatta her mevcut, Hakk’ın bir sıfatına mazhardır. Evliyâullah öyle makbûl bir cevherden yaradılmış ki Hakk’ın bütün sıfatlarına mazhar böyle başka mevcutlar yoktur. Mürşîdinin hüsn ü teveccühü ile muhabbet deryasına gark olubun aklını başından gideren sâlik, hâlimden neşet eden surûr ile “**sende buldum hâlis gevheri**” demektedir. “Cevher”, Fârisî’de “gevher/guher” bir şeyin aslı, esası, mâyesi mânâsınadır. Istilâh-ı sûriyyeyde “cism-i rahmanî tesmiye olunur. Mertebe mertebe akıl, nefis, tabiat, yani mi-zaç dahi birer cevherdir. Ancak letâfeti maddeden mücerret olması, ârazilarıyla bilinmesi hasebiyle daha ziyade insan rûhudur, ki nûrullahtır. Sözüün gelişine bakıldığında manzûmede “gevher”e husûsen “safâ-yı

aşk mânası dahi hamledilse yeteridir. Safâ-yı aşk, maddi zevklerin cümlesinden ârî bir hâl ile aşk içre olmaktadır. Kâinat yaratılmazdan evvel Bezm-i Elest'te vâki idi. Fe-emmâ bir cevherdir; kâinat onun ârazıdır.

İmdi "**buldum**" dediği "**hâlis gevher**" ya Elest meclisindeki "safâ-yı aşk"tır yahut bir mürşîd-i kâmilin gönül âyinesidir ki Hakk'ın tecellîgâhıdır. Cevherin hâlis olması âyinenin mücellâ olduğuna delâlet eder. Yahut mâsivâdan arınmış bir ruhtur; demek ki insân-ı kâmilidir.

Mürşîdin "**Yok yok**" dediği teennîdir, i'tidâle da'vettir. Kıymetli taş yahut madenler saf mıdır, değil midir, nasıl mihenk taşına sürülerek ta'yin edilirse, sâlikin "buldum" dediği gevher deöylece mehenge sürülmek gerekir.

Ger "sefâ-ı aşk" ise mürşîde muhabbetir: mecaz kesabesidir. Sulûkun başında nice haller vardır ki eğer tahayyürât, eğer tevehhümâtır, misâl-i gecr-i kâziptir. Aceleden imtina, muhabbette devam, hizmette ictihad gerektir; çetin iştir. Sâlik vahdete muttali oldukça "ilhad" çölüne düşer. Hunhârdır. İlhad, kemâle ulaştığı zannıyla şeriatı terktir. Bunu gerçekte "ibâhat" çölü gelir. Her bir şeyi mübâh saymak, câiz görmektir. Bu iki çölden selâmetle çıkar ise şeriatı tekrar ele geçirir, begenmeğe, kibirlenmeğe, herkesi ilm ü amelde aşağı görmeğe yönelir. Kimselerden söz ü nasihat almaz, irşad dâvâsın güder. Halkın meth ü senâsında ser-hoş gezer. "Ucb" çölüdür ki âkibet ki şirk batağıdır. Fe'fhem cidden!

"Buldum", "erdim" vâveylâsın terk edip mürşîd-i kâmile teslimiyette sukût ile berdevam olmak evlâdır.

Ger "hâlis gevher"den murat "mürşîd-i kâmil" ise bunun dahi mehengi vardır: İstikamettir. Beyazıd-ı Bistâmi dedi ki, "*Bir adam seccadesin suya verse ve havada bağdaş kurup otursa ona taaccüp ve iltifat etmeyiniz. Emr ü nehiyde ve istikamette nasıl bulacağımıza bakınız.*" İstikamet talibi ol, kerâmetin tâlibi olma, denildi. Sahib-i istikamet odur ki akvâlda gıybeti, ef'âlde bid'ati terk; âmâlde fetreti ve ahvâlde hicapları nefy eder. Pes asıl kerâmet ve velîliğin nişânesi şeriat dairesinden taşra çıkmamak ve Muhammedî ahlâkla ahlâklanmaktır. Beyne'nnâs "şeyh" dedikte havada uçar, suda yürür pîr-i fânîler tasavvur edilir. Şeyh, bir mürşîd ve mürebbîdir ki seni bir kapıya davet eden kimse değildir. Bilakis seninle Allah (cc) arasındaki perdeyi kaldırandır. Seni hevâ vü hevesin hapsinden kurtarandır. Seni Mel'â'ya vardırandır. Şeyh dediğin, senin kalbinin aynasını cilâlayarak onu Hakk'ın nuruna mazhar kılandır. Ânınçün şeyh, nefsi emmârenin hevâsâtına ait sıfatlarla muttasıl olamaz. Sinsilik ve riyâsı yoktur. Mehenk budur. Bir sâdık mürid şeyhin iradesi altına girer, ona teslim olur ve onun edebiyetle edebilenirse, şeyhin bâtınından bir nur, müridin bâtınına intikâl eder. Bu himmettir. Kalpten kevni tard eden ilâhî vâridâta "nur" derler. "**İşığın**" dediği bu nurdur; zâmiri mürşîdi işaret eder. "Tuttu", "kapladı, doldurdu" demektir. Seherden sonra gün ağarıp her bir şeyi ayan ettiği gibi, şeyhinin himmetiyle kalbi nurlanan mürid de her bir şeyin hakikatini görür. Bu, kesrette vahdeti müşâhadedir. Böyle baktıkta cümle mevcûdatın ilâhî tecelliye mazhar olduğu sırrına erer. E'n-nûr, esmâ-yı hüsnâdadır, Allah'ın (cc) "Zâhir" ismi ile tecellîsine "nur" denir. Âlem-i şühût bunur ile doludur. "**Şu kevn ü mekânı tuttu ışığın**" mısraî, "himmetin nuruyla sürmelenen basar her nesnede sıfât-ı cemâliyyeyi seyrederek ki nezdinden âlem nurdan ibârettir" demektir.

"**Keşik**", "keşkek" dahi derler, buğday ile eti ezip hamur eyleyerek üzerine tereyağı gezdirilmek suretiyle hazırlanan lezzetli bir yemektir. Tekyelerde nâdiren pişer idi. Esâsen mazhariyetten mecazdır. Nasıl "keşik" nâdiriyattan ise ve tekyedeki mu'tâd yemeklerin fevkinde ise böyle hâl ve makamlara mazhar olmak istendikte "nevetin beklemek" iktiza eder. "**Nöbetin bekleyen**" dediği tarîkin usûl ve erkânı harfiyyen gözetendir. Zira "*vüsûl, usûle riâyetledir*" denilmiştir. Nitekim aşağıda gelir, "Beklemeli o sultânın eşigin / Günde yüz bin kerre yüzler sürmeli" dediği bu usûlün mühim bir cüz'üdür.

"**Sultan**" mürşîd-i kâmilidir. Mürid, hem mahabbetini hem de itaatini ifade için mürşîdine "sultan" der. "**Eşik**" mürşîdin dergâhıdır. "**Eşiği beklemek**" ve "**eşiğe yüz sürmek**", tevazu ile kendini bütün müridlerden aşağı görüp her daim hizmette ve minnette olmaktır. "Sebat"tır ki sulûk erkânındandır. Mücâhede-i nefsi ve riyâzet bir mürşîdin dergâhında senelerle emek ister. Terbiye ekserî hâl iledir. Nitekim "eşik beklemek" evvelen "hizmet"tir. Hizmet üçtür. Halka hizmet, Hakk'a hizmet, kalbe riâyet. Sâniyen edebidir. "*Tevhid imânî, imân şeriatî, şeriat dahi edebi mu'cibdir*" derler. Hülâsâsı, edep olmadıkta tevhid bulunmaz. Sâlisen sadâkattir, hilafsız vefâdır; müridin, muhâlefeti ve âsi olmayı kendine haram kılmasıdır. Râbian sabır temrînidir, ilâsın mihengidir. Cüneyd; "Sabır nedir" diye soruldunda "*Yüzü ekşitmeden mihneti katre katre içine sindirmendir*" dedi.

İmdi bunlar olmayacak riyâzet olmaz. Mütabaat-ı şeyh etmeyen bunların temrînin edemez bir kimse bu temrin ve terbiyeden geçmeyince fi'imesel ağzıyla kuş tutsa, bend-i akla giriftâr olduğuyçün, evc-i ervâh-ı kudsiye ve bâlâ-yı melekût-ı esrâra pervâz edemez.

“**Karıştır kanı yaş ile**” sözü, “kanlı gözyaşı dök, ağla” demektir. Ağlamak kuvvetli sermâyedir. Bulut ağlamazsa çimen gülmez. Çocuk ağlamazsa süt cûşa gelmez. İnsan dediğin vatan-ı aslîye olan ervâh-ı mücerrede âleminden nefyedilmiş bir gariptir. Vaktâ ki nefsini bilir, gurbetini fark eyler; hicran ateşiyile yanıp gözlerinden yaşlar akıtır.

Ağlamak, maddeden tecerrüdün yollarındandır. Zâhirin necâseti sudan gider; bâtının necâseti göz-yaşından gayrısı yuyamaz. Sûfiyye teşbihlerindendir: Kim dört tekbirle üzerine namaza durmazsa, onun can yüzü hakîkî kibleye dönmüş olmaz. Aşk çeşmesinin suyu kanlı gözyaşıdır. Fenâ ve bekâ mertebelerine gelmeyen âşıkların, vuslata mâni olan mânevi kirlerden, ruhlarını, gözyaşı ve ciğer kanı ile temizlemeleri icap eder. Sâlik henüz “dost” a varamamıştır. “Dost” dediği Allah’tır (cc). Zira arada fenâ âleminin unsurları vardır. Bunları kanlı gözyaşı ile yok edildikte vuslat müyesser olacaktır.

“Yegâne dost olan Allah (cc) **hayâl ile düş ile bulunmaz**” dediğinin mânası budur. Hayâl ve düş âlem-i kesrettir, “âlem-i mülk” tür. Âlem-i mülk serâb u hayâl eyleyemez, edebe riâyette noksanı olur, söyledikleri makbûl değildir.

Fe-emma “hâl” kalbin, “hayâl” dimağın sıfatıdır. Dimağdan kurtulmadığın ifşâ eymeektir [aslına bakıla]. Eğer kesrettir, eğer sekerât yahut havâtırın hicâbıdır, sâlik râh-ı Hüdâ, gidişinden müştekidir. Onu menzile yetirecek sür’atli bir vâsita lâzımdır; aşktır.

Lügâtte sarmaşık ta’bir olunan bir nev ağaca “aşk” derler. Ekseriya muntazam konak bahçelerinde bulunur. Bu ağaç her hangi mahalle sarılacak olursa orasını behemehâl kurutur. Bu sebepten nâmına “aşk” tesmiye kıldılar. Âşıkı cümle taallukât ve alâkalarından men eylediği hikmetine mebnîdir. Muhabbet “aşk”ın müterâdifi değildir. Belki muhabbetin nihâyeti “aşk”ın bidâyeti olur. Muhabbette sevgi mu’tedil iken aşkta ifrat üzeredir; insana mahsustur.

Tasavvufta mârifet makâmının hâllerinden bir hâldir, derler. Allah (cc) sevgili O’nu bilme derecesi kadardır. Mârifet kemâl hâlinde olur ise mahabbet de kemâlde olur. Mahabbetin kemâli “aşk”tır. Aşk atına süvâr olmak, kemâl-i ma’rifete nâil olmaktır. Ma’rifet makâmından suâl olunmaz; zira burada dil dönmez, hayâl kuşu pervâz eylemez.

Mahiyyeti sır olsa da sûfiyye, râh-ı aşkın mevcûdiyetin ikrâr ederler. Denilir ki sülûkta iki seyir vardır. Birisi “seyr-i ekvân”dır. Kendini bilmek, nefsini yenmek, rûhunu keşfetmek, gönül âyinesin parlatmak gibi zühdî mertebelere tekâbül eder. Birisine dahi “seyr-i vâcib” derler, Seyr-i ekvânın mâverâsındadır. Yalnız riyâzet ve emsâli ile değil, zühdün de fevkinde “aşk” ile hâsıl olur. “**Binip aşk atına hemen sürmeli**”den murat belki “seyr-i vâcib”i taleptir.

Bir de Derviş Yunus’un “Şeriat, tarîkât yoldur varana / Hakikat meyvası andan içerü” dediği “hakikat” vardır; Allâhü’l-âlem “aşk”tır. Meşâyih da Hak Teâlâ’ya îsal eden yolların usûlünün üç olduğuna kat’ılar hükmetmişlerdir. Birisi “tarîk-i ahyâr”dır. İbâdetleri yerine getirmekte kat’ edilir; pek uzundur. Birisi “tarîk-i ebrâr”dır. Bâtının tasfiye ve tezkiyesini, ahlâk-ı memdûhayı icap ettirir; hayli zamandır. Birisi dahi “tarîk-i settâr”dır. Şiddetli aşk ile mâsivâdan tecerrüd, gönül âyinesinde Allâh’ı (cc) müşâhanedir. Vehbîdir; fitneden imtina için setr edilmiştir. Gayet ince, ayakları kaydıran bir meseledir.

Mâdem “*Nâse akılları miktarınca söyleyiniz*” denilmiştir. İş bu risâleyi hitâma erdirmenin vaktidir.

Vallâhü ‘alemu bi’s-sevâb.”

VUSLAT MEKTUBU

Ali Rıza Kaşıkçı

Mektubuma başlarken selam, kelâm ederim,
Daha kalem tutmadan gözlerim pınar oldu.
Yârim gittin gideli, her gün hasret güderim,
Dilimde yara yokken sözlerim kanar oldu.

Tükenmedi bir türlü gönlümde sen telâş,
Bende hep sen telâş, sende hep ten telâş...
Sevda denen meydanda kazandıkça savaşı,
Çaresizlik kılıcı bağrımı sınar oldu.

Ekmeğ ufağı bekler, cam önünde aç kuşlar,
Benim de her günüm yâr, cam önünde aç başlar.
Yeşertmedi içimi, gözümde düşen yaşlar,
Yüreğim beş bin yıllık kurumuş çınar oldu.

Açmasın istemem yâr, goncalar da güller de,
Çalmasın kapımı yâr, dostlarım da eller de;
Hep serap görürüm yâr, aklım kayıp çöllerde,
Kalp gözüm köreldikçe, idrakim bunar oldu.

Güvercin ayağına bağlamışım canımı,
Mektup diye koyarım, sökerek sol yanımı,
Sarhoş gönül çıldırdı, sebil etti kanımı;
Her gelene geçene, testiyle sunar oldu.

Vuslat mektubu yine özlemlerle bitiyor yâr,
Can tutuştu ucundan dumanlar tütüyor yâr,
Şu sevda tezgâhında servetim bitiyor yâr,
Cümle âlem Rıza'yı, sebepsiz kınar oldu.

BİR ÖMER BİR DAHA GELECEK OLSA

Yaşar Özden

Mahkemeyi yıkar, yargıcı asar
Bir Ömer bir daha gelecek olsa
Haklılar konuşur haksızlar susar
Bir Ömer bir daha gelecek olsa

Belki de ilaçsız éyleşir yara
Ticari hekimler çıkar kenara
Sezar'ın hakkını verir Sezar'a
Bir Ömer bir daha gelecek olsa

Önce kollarını bağlar vekilin
Der, Beytülmal vurgunundan çekilin
Silinir kalplerden nefret ile kin
Bir Ömer bir daha gelecek olsa

Kuşlar da adalet taşır kanatta
Biliyor ki hesabı var Sırat'ta
Kurtlar kuzuları yemez Fırat'ta
Bir Ömer bir daha gelecek olsa

Yaşar Özden, boş doldurmaz bu kabı
Adaletle yapmaz isen hesabı
Kitapsızlar açar okur kitabı
Bir Ömer bir daha gelecek olsa

GÜL MEVSİMİ

Çağın Azizoğlu

Kokun bağ-ı cihânda itibârı güllerin
Sen şavkısın nârisin sîneçâk bülbüllerin
Baharın aynasısın gubârı sümbüllerin
Sen şavkısın nârisin sîneçâk bülbüllerin

Ben çerçevesindeyim şimdi hazîn renklerin
Ağın geceyle yiter ömrü kelebeklerin
Şarkınla tınlar ancak şafağı çiçeklerin
Sen şavkısın nârisin sîneçâk bülbüllerin

Ah o gözlerde saklı ölülerin rüyası
Bahar bağçelerinde patlayan kuş girdabı
Kalplerimizde elan yanar güllerin tayfı
Sen şavkısın nârisin sîneçâk bülbüllerin

AYLA

Mustafa Ferit Yıldız

*Kore Gazimiz
Süleyman Dilbirliği'nin
Aziz Hatırasına*

Sanma ki bu yürek yolgeçen hanı
Çaresiz bırakıp gittin bir anda
Konmaz viranıma bahtın kervanı
Beklerim cânânım dönmez ki Ayla

Ciğerime ateş düştü sönmüyor
Kara günler hiç yüzüme gülmüyor
Seven gönül ikrarından dönmüyor
Bağrımdaki sızı dinmez ki Ayla

Şahlanır şahına sevda kırsırağı
Tutsak kalbi deler aşkın mızrağı
Güz vaktinde güle düşer kırağı
Özlerim nevbahar gelmez ki Ayla

Çağlarken dondurur beni zemheri
Dertler şakağıma dayar mavzeri
Bekler vuslat yolcusunu makberi
Eller yar kadrini bilmez ki Ayla

Hicranla baş başa kaldım bizârım
Ben dosta kavlimce şiir yazarım
Hazanî'yim yoldaşım yok azarım
Yüce dağlar geçit vermez ki Ayla

Elinize bir kuş hafifliğinde bir şiir kitabı mı kondu, önce hafifçe kanatlarını okşuyor gibi sever sonra adını ilk defa duyduğunuz bir şair ise biyografisini okur ondan sonra da sayfalarını karıştırmaya başlarsınız. Bir baştan, bir ortadan, bir de sona doğru üç şiirini okuduğunuzda kitap kendisini ele verir. “Benimle konuş” ya da “ne yapacağına karar ver” dercesine boynunu bükür. Okuduğunuz üç şiirden yüreğinize dokunan üç beş kelime bulabilirseniz bu şairle konuşacağınız anlamına gelir ve okunması gereken kitaplar safına ayırırsınız. Eğer kitaptan aradığınızı bulamazsanız işte o kitap hem şairine hem okuruna hem de başkalarıyla paylaşılmayacak bir kitaptır. Atsan atamazsın, bir başkasına vermeye çalışsanız içinize sinmez. Yani elinizde bir ham armut yeseniz siz rahatsız olacaksınız. Yemeyip bir başkasına ikram etmeniz ikram yerine geçmez. Biraz beklese de olgunlaşsa deme imkânınız da yoktur. Bu kitap için telef olan ağaca mı yanarsınız, şairinin boş emeğine-parasına mı yanarsınız?

Kendimi bildim bileli güzel bir şiir okuduysam şairine bir şekilde ulaşıp tebrik ederim. Bu biraz da marifetin iltifat olarak geri dönüşü olur -ki şairi motive eder daha güzel şiirler yazma sorumluluğunu aşılabilir- bunu yapmak zorunda hissederim kendimi.

*“Rahman ve rahim olan
bir damladan bir derya yapar
deryayı damlaya sığdıran kavi kudret” (s. 7)*

*“İnsan bütün isimlerin öğütüldüğü âdemdir
kelime kelime işlenmiş gök yıldızlardan bir sözlük*

.....
*Bir elma renginde, yılan kıvrımlarında çırılçıplak
şeytan fışıldamaları arasında düş bozumudur insan” (s. 10)*

*“Kaya dediğiniz insan zihninden daha yumuşaktır
kırılması en zor çekirdeği taşır, önyargıyı taşır
dağlarında en sert rüzgârlar kapkara çadır göğü
üzerinde daim yeşeren bir kuraklık boy verir
kadim bir felakettin tatasında yediği, kanında ateş
filizlenen ve büyüyen nar halka halka boynunda
bayır bucak sergüzeşti metruk metropolünde.
Varlık dediğin yokluktur haddizatında kayıpsa şükürü
kanaat sermayen ise yokluk denilen bolluktur” (s. 34)*

*“Ey kervancı nereye gidiyorsun konaklar mısın can evime
durup dinlenesi ayranım var ekşiyen yolculuklara ruhsar
sonra abamın altında buzlarım var kristalleri ruh kırgınlığım
kabulsüz dualarıma ipeksi bir bağışlama olur belki.” (s. 53)*

Bu sayfalarında gezindiğim İshak Aslan’ın *âdem güncesi*¹ şiir kitabından bir şiir olan “Evren Tarihi İçin Öndeyiş” şiirinden alıntılanmaya çalıştığım dizeler. Kitabın tamamını okurken hiç zorlanmadım. Şurası da şöyle olsaydı demedim. Şair şurada da saçmalamış vs. düşüncelerinden uzak kitabı yavaş yavaş sindire sindire okudum. Doğrusunu demek gerekse İshak Aslan’ın şiirleriyle ilk defa muhatap oluyordum. Donanımlı bir şair olmasa böyle uzun soluklu bir şiir yazamazdı elbette.

İshak Aslan iyi bir şiir damarı yakalamış. Şiiri imgeye boğmak yerine bir pınardan kaynayan berrak bir su gibi dizeler birbiri peşi sıra akıp gidiyor. Şiirini deneme şiir arasında yazılmış doğal bir şiir olarak okudum. Ruhum dinlendi. Dizeler arasında kopukluk olmaması, bir halının desenleri gibi şiiri işlemesi de ayrı bir ustalık gerektirir. Dolayısıyla şiir biraz da samimiyet işi diyorum. İşte İshak Aslan bu samimiyetin şiirini yazan ve geleceğe sözü olan önemli şairler arasına girmeye aday bir şairdir.

1 Aslan, İshak “âdem güncesi” Çıra Edebiyat -şiir- İstanbul 2017.

Dostluklar üzerinde yıllar geçtikçe pekişir, denedikçe kendini yeniler. Şair de, şiir de böyledir. Şair, yazdıkça açılır, açıldıkça gönül dağlarının zirvelerindeki söz polenlerini toplayarak has şiir üretmeye başlar. Hani Koca Yunus; “Hamdım, piştım, yandım” diyor ya esas şiir de bu yanmanın şiiridir. Pervanenin -yanan bir mum- bir ateş etrafında dönmesi ve her dönüşünde kanadının biraz daha ütülmesi ve nihayetinde kanatlarından kurtulması nasıl bir aşk ise; şairin kendini bilerek yazdığı şiir de bir nevi bu aşkın terennümleridir.

Günümüzde hayatının dökümünü bir kitapta toplayan kaç tane şair var bilmiyorum ama Özcan Ünlü'nün *Otuzüç Mesel*² kitabının kapağında gölge şeklinde bir baba ve çocuk yüzleri yola dönük yürüyorlar. Bu çocuk *Özcan Ünlü*'dür dedim kendi kendime. Kitabın adı ise önce “otuz üç farz”ı çağrıştırdı. Arkasından da bu kitap otuz üç yıl yaşanmış bir hayatın dibacesidir diye içimden geçirdim. İçimden geçeni daha sonra kendisini arayarak teyit ettim.

*“Neyi kaybettiğini düşün derdi babam bir şeyi kazandığında
İş bulduğunda işsizliği
İşsiz kaldığında erdemini sabah erken kalkmanın
Ama her şeyi bilmemi isterdi hiçbir şey yapmasam da (s. 9)*

*“Babam işte dağlarla konuşan adam
Bir daha söz sürmedi dileni
Hâkime derdini anlatamadı diye
Ağır yaralarını kendi onardı kimseye göstermeden
Bir iğne bir iplik dikti dudaklarını” (s. 62)*

*“Radyolar sustu bütün camiler salâya hazır
Ağır uçuyor kuşlar ve bir ala kelebek
Girip konuyor terekteki bakır sahanın tırtıklarına
Karıncalar telaşlı annem sabah uykusunda
Ben kirazın geciken meyveleriyle hayretle
Her şey yerli yerince sadece ölüm sesi*

*Ahmeeett ah meeettt ahh
Öldün baba şimdi anladım büyüdüğümü” (s. 87)*

Kitap işte böyle bitiyor. Derin bir suskunluğa dalıyorum. Toraşanlıktan bu güne hatırımda kalan ömrün kareleri bir film şeridi gibi gelip geçiyor gözlerimin önünden. Babanız ve anneniz hayatta ise ne kadar sevinebilerseniz o kadar sevinin. Onlar uçup gitmişlerse başınız üstünde duran manevi şemsiye de onlarla birlikte uçup gitmiştir. Yazın sarı sıcaklarını, kışın yağmurunu karını iliklerinize kadar hissederek yaşamaya tutunmaya başlıyorsunuz.

Kitabın birinci “mesel”inden başlayıp “otuz üç mesel”e gelinceye kadar şair sanki soluklana soluklana irticalen şiir söylemiş. Söylerken de araya doldurma dizeler koymamış. Kitabı ister bir şiir kitabı gibi okuyun, ister bir deneme, isterseniz bir hikâye kitabı gibi okuyun o sizin bileceğiniz iş. Hangi şekilde okursanız okuyun bir tespihin otuz üç tanesi gibi aralardaki tanelere sonradan eklenmiş bir tane bulamazsınız.

Şair bu kitapta olgunluk döneminin yani yanmaya başladığının şiirini yazmış. Ne sanat kaygısı, ne imge, ne de artistik pozlar vermeden samimi saf bir şiir dili yakalamış. Bu kitabı diğer kitaplardan ayıran bir başka özellik ise; bir şairin otobiyografik şiir kitabı olmasıdır. Kitabı okurken kendi hayatınızdan kesitlere rastlıyorsunuz. İşte şiir de bu olsa gerek. İnsana dokunuyor. İnsana dokunan kalbe de dokunur.

Otuzüç Mesel'i elime aldığımda yavaş yavaş sindire sindire okudum. Bu kitapta şairi başka şairlerden ayırmanın farkı ise şu olsa gerek: Özcan Ünlü'nün bu kitabı ile kendi kendisiyle, bizimle ya da babasının ruhuyla konuşuyormuş gibi özgün bir dil kullanarak şiiri biraz da nesre yakın tutmuş. Zaten şiir de nesrin darası alındıktan sonra saf hale getirilerek yazılması demek değil mi?

Son yıllarda okuduğum önemli şiir kitapları arasına katıyorum bu kitabı da. Özcan Ünlü başka kitap çıkarmasa da bu kitap yedi ceddine kalacak evladiyelik bir kitap olarak yaşayacaktır.

2 Ünlü, Özcan, *Otuzüç Mesel -Biz iyiyiz baba, annem iyi...-* Birnokta Kitaplığı, İstanbul 2017.

İKİ ŞİİR

Məmməd İlqar

Nə gözəl çəkir

İlahi belə də gözəl olarmı?
Kimdi qələm çəkən, nə gözəl çəkir?
Üz-üzə, göz-gözə sehirlənmişik,
Nə mən göz çəkirəm, nə gözəl çəkir.

Güney gözlüm gözəllikdə bircəsən,
Bu güllükdə bir mən olam, bircə sən.
Gül üstündə arıya bax bircə sən,
Gör gülün nazını nə gözəl çəkir.

Salma gəl Məmmədi gözündən gözəl,
Gözüm gözmü görüb, gözündən gösəl?
Mən ölmüş neynim ki gözündən Gözəl,
Nə bu könül doyrur, nə göz əl çəkir.

Baş-başa düşməz

Qan-qana düşəndi, ürək-ürəyə,
Yüz təbib yığıla baş başa düşməz.
Baş var, başa çıxıb başbilən olub,
Heyif, başa layiq baş başa düşməz.

Dərdə tərəzidi, çəkən ürək var,
Var olsun hər dərdi, çəkən ürək, var
Başın bəlasını çəkən ürək var,
Başa nə gələcək baş başa düşməz.

Məmməd Haqqı çağır çat dada sən də,
Bu Haqqın yolunda çatda da, sın da,
M!in bir başın ola çatdadasan da,
Arzun qismətinlə baş-başa düşməz.

BENİ

Ahmet Erener

Aşk uğruna güzel cefa
Gül sevene sonsuz defa
Kalp kırmayı sanma sefa
Ah eyledi, zarım beni.

Rüya yalan gerçek sandım
Kabus gördüm safça kandım
Olur olmaz derde yandım
Kan eyledi, terim beni

Buldum beni benden yakın
Koru beni kemden sakın
Uzak durdum senden lakin
Tüm eyledi, yarım beni

Sanma sakın ölüm uzak
Sevda yakın nefis tuzak
Çirkin için gönül süzek
Kör eyledi yarım beni.

Leyla kalkar Mecnun düşer
Böyle hale aşık şaşar
Bugün yanan yarın pişer
Kül eyledi, harım beni.

Yaşam buldum ham bedende
Aşık oldum meşk gelende
Bugün doğup dün ölede
Bal eyledi, arım beni.

Ölüm sandım hazin sonu
Son içinden buldum O'nu
Sonsuz yaşam ölüm önü
Kul eyledi, "KERİM" beni.

HAK EDENLER

Seyfettin Karamızrak

Hüsrân ettim ömrümü, her hesabım tutmadı,
Sermayemi kaybettim, kârım mahvoldu gitti.
Nefsime tuzak kurdum, dudak büktü yutmadı,
Hep ardından yürüdü, ben koştum o seğırtti.
Bundandır şaşkınlığım, debelenmem boşuna,
Gölgem de ürker benden, halim gitmez hoşuna.

Toparlanıp kalkmaya, üşendim savsakladım,
Şafaklarda sesleyen, hoş sedayı duymadım.
Zikirlerden ar duydum, ruhuma yasakladım,
Gönlümde huşu bitti, bir kırıntı koymadım.
Hepten kovup içimden, merhameti tükettim,
İnsan kendinin kurdu, yenilmeyi hak ettim.

Niçin varım sormadım, hep kendimi avuttum,
Deryaya olta attım, her çekişim boş döndü.
Umutlarım tükendi, kısmetime hiç tuttum,
Kaynamadı tencerem, yanan ocağım söndü.
Tevekkülü olmayan, rızık bulamaz kalır aç,
Bazen güzel çirkine, zengin fakire muhtaç.

Saçlarıma kar düştü, gaflet uykum bitmedi,
Ömrümü kendim çaldım, hırsız elbet benim.
Doğan her gün, kalk dedi, kulağım işitmedi,
Yıkanırken geç olur, musallada bedenim.
Ölmeden ölenlerin, sonu hüsrânla bitmez,
Tedarik yapanların, gözü arkada gitmez.

Gündüz elimde lamba, iz bulamam sakarım,
Ufkumun karasına, bir gün güneş doğacak.
Ümitsiz olma bahtım, çıram sönse yakarım,
Gönlümün kurağına, elbet yağmur yağacak.
Kirpiğimden aktıkça, kırk pınar sanacaklar,
Ben susuzluk çeksem, de talipler kanacaklar.